

Introduction

*Susumu Nonaka,
Executive Director and Vice-President
of Saitama University*

Friendship beyond Borders Reflected in Exlibris

Susumu Nonaka,
Executive Director and Vice-President of Saitama University

<https://doi.org/10.33989/pnpu.881.c3607>

It is my great honor to introduce a dear friend of mine Juris Doctor Masahito Sakamoto, a rare Japanese specialist in ex libris, an avid collector of Central European exlibris, and a devoted friend of Ukraine, which I have been aware of since I came to know him at an exhibition of Ukrainian children's paintings held at Seisen University (Tokyo) in 2024.

This brochure is written based on the materials from the exhibition and symposium "Ukrainian Exlibris after February 24, 2022" which was organized by Professor of Poltava National Pedagogical University Olha Nikolenko and Director of Poltava Art Museum Olha Kurchakova on April 23, 2025.

Masahito Sakamoto sent a part of his collection to Poltava Art Museum for the exhibition and read a lecture on the history of Ukrainian exlibris. His extensive collection and lecture impressed the Ukrainian audience not only by his expertise and breadth of knowledge, but also by his love for Ukrainian art and expression of solidarity with the Ukrainian people.

The great tragedy Ukraine has been enduring during these past years, however, has quickly created a global network of supporters of this great country and its great patriotic people. I believe that connections in terms of arts and education are especially important because they help people keep hope and humanity alive in difficult times.

Exlibris is a unique art. It decorates your library and is also a work of art itself. Maybe the designs reflect not only your aesthetic taste but also the times and circumstances in which you live. This brochure will reveal the traditional beauty and today's message of Ukrainian exlibris.

I hope that this brochure will be an important event for the development of Ukrainian-Japanese friendship.

Вступ

Сусуму Нонака,

виконавчий директор та

віце-президент Університету Сайтама

<https://doi.org/10.33989/pnpu.881.c3607>

Дружба без кордонів, відображена в екслібрисах

Для мене велика честь представити мого дорогого друга, доктора юридичних наук Масахіто Сакамото, рідкісного японського фахівця з екслібрисів, завзятого колекціонера центральноєвропейських екслібрисів та відданого друга України, про якого я дізнався, коли познайомився з ним на виставці дитячих малюнків з України, що відбулася в університеті Сейсен (Токіо) у 2024 році.

Ця брошура написана на основі матеріалів виставки та симпозіуму «Українські екслібриси після 24 лютого 2022 року», організованих 23 квітня 2025 року професором Полтавського національного педагогічного університету Ольгою Ніколенко та директором Полтавського художнього музею Ольгою Курчаковою.

Масахіто Сакамото надіслав частину своєї колекції до Полтавського художнього музею для виставки та прочитав лекцію про історію українських екслібрисів. Його велика колекція та лекція вразили українську аудиторію не тільки його фаховими знаннями та широтою кругозору, а й любов'ю до українського мистецтва та виявом солідарності з українським народом.

Однак велика трагедія, яку Україна переживає протягом останніх років, швидко створила глобальну мережу прихильників цієї великої країни та її великого патріотичного народу. Я вірю, що зв'язки в галузі мистецтва та освіти є особливо важливими, оскільки вони допомагають людям зберігати надію та людяність у важкі часи.

Екслібрис – це унікальне мистецтво. Він прикрашає вашу бібліотеку і сам по собі є витвором мистецтва. Можливо, його дизайн відображає не тільки ваш естетичний смак, але й час та обставини, в яких ви живете. Ця брошура розкриє традиційну красу та сучасне послання українських екслібрисів.

Сподіваюся, що ця брошура стане важливою подією для розвитку українсько-японської дружби.

序

蔵書票に見る国境なき友愛

野中 進

埼玉大学 理事・副学長

<https://doi.org/10.33989/pnpu.881.c3607>

私の親しい友人である阪本政仁さんを紹介できることを大変うれしく思います。阪本さんは、日本では数少ない蔵書票の専門家であり、中欧の蔵書票を熱心に蒐集しています。阪本さんと知り合ったのは、2024年に東京・清泉女子大学で開催されたウクライナの子どもたちの絵画展ですが、私はそのとき以来、彼がウクライナの真摯な友であると感じています。

この冊子は、2025年4月23日に開催された展覧会・シンポジウム「2022年2月24日以降のウクライナ蔵書票」での資料をベースにしたものです。このイベントは、ポルタワ国立教育大学のオリハ・ニコレンコ教授と、ミコラ・ヤロシェンコ記念ポルタワ美術館のオリハ・クルチャコヴァ館長が企画しました。

阪本さんは、ご自分の蔵書票コレクションの一部をこの展覧会のためにポルタワ美術館に送り、ウクライナの蔵書票の歴史に関するプレゼンテーションを行いました。その豊富なコレクションとプレゼンテーションの内容は、彼の専門性と幅広い知識に加え、ウクライナの芸術に対する深い愛情、そしてウクライナ国民との連帯の思いを伝えることで、現地の聴衆に感銘を与えました。

ウクライナは大きな悲劇に耐え続けています。しかし同時に、この偉大な国とその愛国心溢れる素晴らしい人々を支える国際的なネットワークが、急速に形成されました。私は、芸術と教育を通じたつながりは、困難な時代において人々の希望と人間性を保たせるものであり、極めて重要であると信じています。

蔵書票は特別な芸術です。それは、持ち主の蔵書を美しく飾るとともに、それ自体として一つの芸術作品でもあります。そのデザインはおそらく、持ち主の美的感覚だけでなく、その人が生きる時代や環境をも映し出しているでしょう。この冊子は、ウクライナの蔵書票の伝統的な美と、その現代におけるメッセージを伝えてくれます。

本書が、ウクライナと日本の交流の発展において大きな一歩となることを願ってやみません。